

www.ketab.ir

بررسی تطبیقی جرایم آدم‌ربایی
و بازداشت غیر قانونی در قوانین کیفری ایران

دکتر مصطفی احمدی مقدم

سرشناسه: احمدی مقدم، مصطفی، ۱۳۵۹-

عنوان قرارداد: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور: بررسی تطبیقی جرایم آدم ربایی و بازداشت
غیرقانونی در قوانین کیفری ایران/نویسنده مصطفی احمدی مقدم.
مشخصات نشر: تهران: تهران: آرمان پژوهان، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۱۸۰ ص.؛ ۵/۲۱×۵/۱۴ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۹۰۸۶-۱

قیمت: ۴۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابخانه

موضوع: آدم ربایی -- قوانین و مقررات -- ایران

موضوع: Kidnapping -- Law and legislation -- Iran

موضوع: دستگیری غیرقانونی

موضوع: False arrest

موضوع: جرایم علیه اشخاص -- ایران

موضوع: Offenses against the person -- Iran

موضوع: حقوق جزا -- ایران

موضوع: Criminal law -- Iran

رده بندی کنگره: ۴۱۱۶/KMH/الف ۳ ب ۴ ۱۳۹۷

رده بندی دیویی: ۵۵۰۲۵۴/۳۴۵

شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۶۸۶۱۹

گروه آموزشی آذرپژوهان

دکتر مصطفی احمدی مقدم، مدرس دانشگاه آزاد اسلامی تهران شرق

ناشر: موسسه فرهنگی و انتشارات آرمان پژوهان

مجموعه آ.ا: آرش افشاری

قیمت: ۴۰۰۰ تومان

سمارگان: ۱۰۰

نوبت چاپ: اول

سال نشر: ۱۳۹۰

شابک: ۹۷۸-۶۱۲-۹۹۰۸۶-۸-۶

آدرس سایت: www.armanpajouhan.com

کلیه حقوق نشر این اثر در اختیار موسسه آرمان پژوهان می باشد.

نشانی ناشر: تهران، ضلع جنوب شرقی میدان انقلاب، پلاک ۱۷

(ساختمان مترجمان)، طبقه ۲، واحد ۴

۰۲۱-۶۶۴۹۷۶۰۲ ۰۲۱-۶۶۹۷۸۲۳۰

فهرست مطالب

فصل اول

۱	مفاهیم و تعاریف
۲	مبحث اول: مفهوم شناسی آزادی
۳	گفتار اول: تعاریف و انواع آزادی
۳	بند اول: تعریف آزادی
۶	بند دوم: انواع آزادی
۱۱	گفتار دوم: مفهوم نسبت آزادی رفت و آمد
۱۱	بند اول: مفهوم آزادی رفت و آمد
۱۹	مبحث دوم: مفاهیم پیشینه جرم ربای، طفل ربایی و بازداشت غیر قانونی
۲۰	گفتار اول: مفهوم و پیشینه جرم آدم ربایی و طفل ربایی
۲۰	بند اول: آدم ربایی و طفل ربایی و عناصر آن
۲۴	بند دوم: پیشینه جرم انگاری آدم ربایی و طفل ربایی
۲۷	گفتار دوم: مفهوم و پیشینه جرم بازداشت غیر قانونی
۲۷	بند اول: بازداشت غیر قانونی و عناوین مجرمانه مشابه
۳۱	بند دوم: پیشینه جرم انگاری بازداشت غیر قانونی

فصل دوم

۳۵	بررسی عناصر جرم آدم ربایی و بازداشت غیر قانونی
۳۶	مبحث اول: عنصر قانونی جرم آدم ربایی و بازداشت غیر قانونی
۳۷	گفتار اول: عنصر قانونی جرم آدم ربایی
۳۹	گفتار دوم: عنصر قانونی جرم بازداشت غیر قانونی

مبحث دوم: عنصر مادی جرم آدمربایی و بازداشت غیرقانونی..... ۴۱

گفتار اول: اعمال فیزیکی جرم آدمربایی و بازداشت غیر قانونی..... ۴۲

بند اول: رفتار مادی..... ۴۳

بند دوم: مرتکب جرم..... ۵۴

بند سوم: مقامات حکومتی صلاحیت دار..... ۵۵

بند چهارم: اشخاص فاقد صلاحیت و مجوز..... ۵۷

بند پنجم: اشخاص عادی..... ۶۱

گفتار دوم: شرایط اوضاع ال لازم جرم آدمربایی و بازداشت غیر قانونی..... ۶۷

بند اول: بزه دیده..... ۶۸

بند دوم: فقدان رضایت بزه دیر..... ۷۴

بند سوم: نتیجه مجرمانه..... ۷۶

گفتار اول: اراده مرتکب جرم آدمربایی و بازداشت غیر قانونی..... ۸۰

گفتار دوم: قصد مجرمانه مرتکب جرم آدمربایی و بازداشت غیر قانونی..... ۸۳

بند اول: علم مرتکب..... ۸۴

بند دوم: عمد مرتکب..... ۸۶

بند سوم: سوء نیت خاص..... ۸۷

گفتار سوم: انگیزه مرتکب جرایم آدمربایی و بازداشت غیرقانونی..... ۸۸

فصل سوم

مجازات و خسارات جرایم آدمربایی و بازداشت غیرقانونی..... ۹۳

مبحث اول: قواعد مجازات جرایم آدمربایی و بازداشت غیر قانونی..... ۹۵

گفتار اول: مجازات جرایم آدمربایی و بازداشت غیر قانونی..... ۹۵

بند اول: مجازاتهای اصلی..... ۹۶

- گفتار دوم: مباشرت و معاونت و شروع به جرم آدم‌ربایی و بازداشت غیر قانونی ۱۰۲
- بند اول: مشارکت و تسبیب در جرم ۱۰۳
- بند دوم: معاونت در جرم ۱۰۵
- بند سوم: شروع به جرم ۱۰۷
- گفتار سوم: تعلیق، تخفیف و تعدد جرم آدم‌ربایی و بازداشت غیر قانونی ۱۱۰
- الف اول: تخفیف مجازات و تعدد جرم ۱۱۱
- بند دوم: تعلیق صدور حکم و تعلیق اجرا، جرم ۱۱۸
- مبحث دوم: نحوه جبران خسارت بزه دیدگان جرایم آدم‌ربایی و بازداشت غیر قانونی ۱۲۴
- گفتار اول: زیان‌دیده و بان زنده در جرم آدم‌ربایی و بازداشت غیر قانونی ۱۲۵
- بند اول: زیان‌دیده "جرم" ۱۲۵
- بند دوم: زیان زنده جرم ۱۲۹
- بند سوم: مسئولیت دولت ها ۱۳۰
- گفتار دوم: انواع خسارت و نحوه جبران آن در جرم آدم‌ربایی و بازداشت غیر قانونی ۱۳۴
- بند دوم: نحوه جبران خسارت ناشی از جرم ۱۳۶

فصل چهارم

- نتیجه‌گیری و پیشنهادات ۱۴۱
- پیشنهادات ۱۶۰
- منابع و مأخذ ۱۶۲

مقدمه

از آن جایی که یکی از بخش های مهم قانون هر کشوری، بخش حقوق و آزادی های اساسی مردم است، این بخش مهم ترین رکن هر قانون به شمار می آید، زیرا در این بخش است که اسب سرکش قدرت با جام قانون محدود می شود.

آزادی تن حالتی است که انسان تابع تصمیم یک طرفه و مستبدانه دیگری باشد و در هر مورد بنا بر تصمیم خود اقدام کند به طوری که بتواند از هر نقطه کشور به نقطه دیگر آن مسافرت نموده و یا نقل مکان کند. یا از کشور خود خارج شده و به آن مراجعت نماید و از توقیف بدون جهت محض و مصون باشد. نتیجه این آزادی لغو بردگی و بیگاری و منع توقیف محض بدون مجوز اشخاص است.

این امر تا آن اندازه مهم است که امروزه اعلامیه جهانی حقوق بشر و کنوانسیون های بین المللی و قوانین اساسی و عادی کشورهای مختلف به طرق گوناگون از این حقوق بنیادین حمایت می کنند و تضمیناتی نیز برای حفظ و رعایت آن قایل شده اند. بر همین اساس، اصل سی و دوم قانون اساسی مقرر می دارد هیچ کس را نمی توان از استغیر کرد، مگر به حکم و ترتیبی که قانون معین می کند.

جرائم بازداشت غیرقانونی و آدم ربایی از جمله موارد تعرض به حق آزادی رفت و آمد اشخاص می باشند که علی رغم جرم انگاری قانون گذار در جهت حمایت از آزادی تن، این حق بنیادین همیشه مورد تعرض بوده است. تعرض به این نوع از آزادی به طرق و انحاء گوناگون هم از سوی مقامات و مامورین دولتی صورت می گیرد و هم از سوی سایر افراد جامعه.

در جرم بازداشت غیر قانونی فعل مرتکب می تواند شامل سلب آزادی شخصی (آزادی تن) به صورت فعل مادی مثبت با در اختیار گرفتن شخص در محلی که در آنجا بوده باشد یا به شکل جلوگیری کردن از ادامه راهی که در مقابل داشته است، جلوه گر شود، هر چند به مدت زمان کوتاه باشد. بازداشت غیر قانونی، یکی از جرایم علیه اشخاص است. به قانون گذار آن را جرم دانسته و برای آن مجازات تعیین نموده است. از دلائل تشکیلی هنده توقیف و حبس غیر قانونی بر همین اساس در ماده ۵۷۰ است. ماده: «هر یک از مقامات و مامورین وابسته به نهادها و دستگاه های حکومتی که برخلاف قانون، آزادی شخصی افراد ملت را سلب کند یا آنان را از حقوق مقرر در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران محروم نماید عذر به برهمنه از خدعت و محرومیت یک تانچ سال از مشاغل حکومتی به حساب نرود. ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

همچنین در تعریف جرم آدم ربایی در ماده ۶۲۱ قانون مجازات اسلامی آمده است که هر کس به قصد مطالبه رجه ا مال یا به قصد انتقام یا به هر منظور دیگری، به عتف یا تهدید یا حبس یا به هر نحو دیگر، شخص یا توسط دیگری شخصی را بر باید یا مخفی کند، به حبس از ۵ تا ۱۵ سال محکوم خواهد شد. در صورتی که سن مجنم علی کمتر از پانزده سال تمام باشد یا ربودن توسط وسیله نقلیه انجام پذیرد یا به ربایی علیه آسیب جسمی یا حیثیتی وارد شود مرتکب به حداکثر مجازات تعیین شده محکوم خواهد شد و در صورت ارتکاب جرایم دیگر به مجازات آن جرم نیز محکوم می گردد.

اما در بیان علت تطبیق جرم بازداشت غیر قانونی با آدم ربایی لازم است گفته شود که این جرم شباهت زیادی به جرم آدم ربایی دارد با این تفاوت

که آدم ربایی از سوی افراد عادی صورت می گیرد اما طبق صراحت ماده ۵۷۰ مرتکبان این جرم، مأموران هستند و به علت تشابه زیاد بین جرم حبس غیر قانونی و آدم ربایی به عناصر قانونی متعددی می توان اشاره کرد که برخی از حبس ها را از حکم غیر قانونی مجزا می کند. از جمله شباهت های این دو جرم باهم این است که هر دو از جرائم علیه شخصیت معنوی اشخاص است، جرائم مذکور در صورتی تحقق می یابد که بزه دیده رضایتی در حین و قبل از وقوع جرم نسبت به آن جرائم نداشته باشد. جرائم توقیف غیر قانونی و آدم ربایی، از جمله جرائمی هستند که از روی عمد و سوء نیت صورت می گیرند. همچنین جزء جرائم مطلق هستند که صرفاً از کاب توقیف و ربودن اشخاص موجب تحقق جرم است و نیازی به احراز سوء نیت خاص معجرم نیست و در نتیجه در هر دو جرم از مجنی علیه سلب آزادی صورت می شود.